

ĽUBEĽSKÉ NOVINY

Číslo: 2.

NOVEMBER 2012

Ročník: 7.

V tomto čísle nájdete:

Zo života školy

Šachový talent v našej obci

EnviroĽUBELA - červený kohút

NAŠE ZDRAVIE: Fajčenie škodí nášmu zdraviu

Udalosti nedávno minulé

Chov oviec v Ľubeli

U žiakov sa prebúdza záujem o futbal

Bociany sa vrátili

Milí spoluobčania, čitatelia Ľubeľských novín,

prichádza ku Vám druhé tohtoročné vydanie Ľubeľských novín, v ktorých Vás chceme informovať o najaktuálnejšom dianí v obci.

Za nami je letná sezóna, naplnená krásnym slnečným počasím. Snažili sme sa aj v tomto roku za veľkej pomoci aktívnych spoluobčanov, organizácií a spolkov obohatiť letné dni rôznymi spoločenskými podujatiami.

Spomeniem aspoň niektoré - Vatra zvrchovanosti, divadelnú prehliadku „Ľubela Fest 2012“, Súťaž vo varení gulášu o putovnú varechu starostu obce spojenú s Country zábavou, Výstup na Viackov a mnohé ďalšie. V letných mesiacoch obecné zastupiteľstvo zasadalo dvakrát. Na júlovom zasadnutí z najdôležitejších bodov treba spomenúť schválenie novej kontrolórky obce Ing. Slávky Medvedovej, schválenie Všeobecného záväzného nariadenia - „Trhový poriadok obce Ľubela“ a prejednanie žiadostí na zriadenie lekárne v priestoroch budovy zdravotného strediska, ako aj umiestnenie základňovej stanice pre posilnenie signálu spoločnosti Orange. V auguste 2012 na základe prijatých kritérií schválilo obecné zastupiteľstvo spoločnosti PHARMA SVIT, s.r.o. Poprad prenájom priestorov v budove zdravotného strediska na účely zriadenia lekárne. Dá sa povedať, že tematicky najviac rezonovala oblasť zdravotníctva.

Snaha je minimálne zachovať doterajší stav služieb v tejto oblasti. V nových priestoroch začala ordinovať všeobecná lekárnica pre dospelých MUDr. Elena Hrbčová. Nové priestory ordinácie boli vybudované z vlastných prostriedkov lekárnice. Vďaka tomu sa môže obec

pochváliť zdravotníckym zariadením, ktoré vytvára dobré podmienky pre prácu lekára aj spokojnosť pacienta.

Riešili sme otázky ďalšieho pôsobenia všeobecnej lekárnice pre deti a dorast. Dohodli sme sa s terajšou lekárnou MUDr. Ľudmilou Droppovou na ďalšom jej ročnom pôsobení v obci. V tejto súvislosti chcem vysloviť úprimné poďakovanie za jej dlhoročnú prácu detskej lekárnice v obci.

Po definitívnom uvoľnení priestorov v zdravotnom stredisku po všeobecnej lekárnici pre dospelých sme hľadali možnosti vhodného využitia týchto priestorov. Ako som už uviedol, priestory budú využité na lekáreň. Momentálne sa dokončujú stavebné úpravy interiérov, výmena okien a dverí, a to všetko z prostriedkov spoločnosti, ktorá sa stala nájomcom. Zároveň sa vybavujú potrebné povolenia nevyhnutné pre otvorenie lekárnice. Ak nenastanú nejaké neočakávané okolnosti, predpokladaný termín otvorenia lekárnice je začiatok novembra 2012. Samozrejme, že až budúcnosť overí opodstatnenosť takéhoto rozhodnutia. Doterajší prístup nových nájomcov však dáva dôvod pre optimizmus a predpoklady pre životaschopnosť vytvorenej lekárnice v našej obci.

Októbrové zasadnutie obecného zastupiteľstva svojím uznesením schválilo podanie žiadosti na projekt stavby „Kultúrny dom a Obecný úrad Ľubela-zateplenie a výmena okien“ o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci environmentálneho fondu. Momentálne sa aktualizuje rozpočet stavby. Predpokladané náklady sú vo výške približne 133 000,- €, z toho je účasť obce 5 %. Predmetom projektu je výmena okien, dverí, zateplenie obvodových stien, zateplenie stropu nad najvyšším podlažím a ďalšie práce na budove kultúrneho domu. Termín podania žiadosti je do 30.10.2012. V prípade schválenia žiadosti budú práce realizované v roku 2013.

Želám všetkým našim občanom, všetkým čitateľom Ľubeľských novín do ďalších dní pevné zdravie, životný optimizmus a radosť zo života!

PhDr. Milan Kubík
starosta obce

ZO ŽIVOTA ŠKOLY

alebo uplynulý školský rok v spätnom zrkadle

Vyberáme zo školskej kroniky

Z celoškolských aktivít:

Vychádzky do prírody organizované v krásnom počasí „babieho leta“. Najmladší žiaci absolvovali turistickú vychádzku do blízkeho okolia, spojenú so zberom šípok, žiaci 2. stupňa obdivovali krásy Demänovskej, Žiarskej a Kvačianskej doliny, Štrbského aj Popradského plesa, prešli náučným chodníkom na Otupné a Lukovú. V poznávaní Slovenska neskôr pokračovali formou exkurzií a koncoročných výletov. Najďalej cestovali najstarší žiaci školy – ôsmaci spoznávali Bratislavu, deviataci navštívili Prahu.

Z čitateľských aktivít:

„Večer s rozprávkou“. V prítomnosti petrolejovej lampy a sviečok „zablúdili“ žiaci 5., 6. a 7. ročníka do čarovného sveta rozprávok. Žiaci prvého stupňa už po tretíkrát strávili spoločne noc v škole. Tento rok bola akcia venovaná životu a tvorbe Milana Rúfusa. Ako ich starší spolužiaci, aj oni riešili veľa zaujímavých úloh vyplývajúcich z čítaných textov.

„Záložka do knihy spojuje školy“ – akcia nás tentoraz zbližila so školou v Košiciach – na Krosnianskej ulici. Na besedách so spisovateľmi sa žiaci stretli s autormi kníh pre mládež – Petrom Bratom a Petrom Vrlíkom.

Zo športových aktivít:

Beh „O pohár starostu obce Lubeľa“.

Zmerali si v ňom svoje sily žiaci všetkých ročníkov. Nechýbali ani deti z materskej školy. Športové dni s podtitulom „Zober loptu, nie drogu“ ponúkali návod k správne a zmysluplne využívaniu voľného času. Žiaci 7. ročníka absolvovali lyžiarsky výcvik v stredisku Dolinky /Žiarska dolina/.

Mimoriadnou udalosťou pre žiakov 1. stupňa bol týždeň strávený v škole v prírode v Rajeckých Tepliciach.

Z environmentálnych aktivít:

Zúčastnili sme sa na celoslovenskej aktivite „Vyčistíme si Slovensko“ organizovanej pri príležitosti Dňa Zeme. Priebežne zbierame papier, suché monočlánky, tetrapaky, triedime odpad, vysádzame nové dreviny v školskom areáli...

Z vystúpení na verejnosti:

Akadémia venovaná RODINE pri príležitosti Dňa matiek, Dňa detí a Dňa otcov. V pásme piesní, tancov a umeleckého slova vyjadrili deti ZŠ aj MŠ úctu a poďakovanie svojim rodičom a starým rodičom. Žiaci 5. ročníka vo vlastnej scénke „Súdna sieň“ vystihli potrebu úplnej rodiny pre život mladého človeka.

K pestovaniu úcty k tradíciám napomáhali viaceré aktivity – pečenie medovníkov, účasť žiakov 9. ročníka na Vianočných trhoch, vianočný koncert v rímskokatolíckom kostole v Lipt. Kľačanoch, detský karneval, organizovaný pre žiakov 1. – 4. ročníka, fašiangové popoludnie v modernom poňatí – vystúpenie skupiny FREEZE, popoludnie v rytme zumby, určené pre 5. – 9. roč., pletenie veľkonočných prútených korbáčikov, vynášanie Moreny či veľkonočná burza...

Kaleidoskop zaujímavostí zo života školy dotvárajú rôzne súťaže, vystúpenia, výstavy, tematicky zamerané dni – Deň mlieka, Deň správnej výživy, Deň chôdze... Uvedené aktivity sú iba doplnením výchovno-vzdelávacej činnosti, ktorou každodenne naplňame nadčasový Komenského odkaz o poslaní školy ako „dielni múdrosti a ľudskosti“.

Pedagógom školy patrí za prípravu všetkých aktivít úprimné poďakovanie.

Viac sa o našej škole dozviete na internetovej stránke školy: <http://skolalubela.edupage.org/> videozáznamy z akcií nájdete v časti ZAUJÍMAVÉ PODUJATIA.

-Mgr. D. Vdovcová, riaditeľka ZŠ s MŠ v Ľubeli-

Žiaci z našej školy pomohli Zemi

Žiaci zo Základnej školy s materskou školou v Ľubeli sa 20. apríla 2012 opäť zapojili do aktivít medzinárodného dňa „Deň Zeme“, a to akciou „Vyčistíme si Slovensko“. Žiaci jednotlivých ročníkov pod vedením pedagógov vyzbierali odpady v lokalite našej obce a jej okolí, a tým výrazne prispeli k čistejšiemu životnému prostrediu. Deti tak vykonali nielen kus užitočnej práce, ale prostredníctvom takýchto aktivít sa u nich buduje aj ekologické povedomie. Deti nám teda ponúkajú svoje úsilie v prospech prostredia, v ktorom žijeme, ale nevyhnutné je úsilie a najmä správne vzory nás všetkých.

„Deň Zeme“ je už každoročnou tradíciou a vznikol ako reakcia na rozsiahle poškodzovanie životného prostredia. Jeho cieľom je pripomenutie si našej závislosti na cenných daroch poskytovaných Zemou. Všetci si totiž musíme uvedomiť, že zemské zdroje nie sú nevyčerpatelné, a preto sa treba venovať otázkam životného prostredia a prostredníctvom spoločného celosvetového úsilia chrániť jej poklady pre budúce generácie ľudí a ostatných tvorov žijúcich na Zemi.

-jm-

Prvé sväté prijímanie

15. apríla 2012 prijalo vo farskom kostole v Liptovských Kľačanoch sviatosť prvého svätého prijímania z rúk vdp. Ladislava Čurillu 15 detí, z toho 8 detí z Ľubele.

-mm-

Brigáda SČK na zdravotnom stredisku

Členky nášho Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža sa rozhodli vrátiť k niekdajšej tradícii brigád v okolí zdravotného strediska a

24. apríla 2012 takúto brigádu zorganizovali. Zúčastnené členky Anna Durná, Mária Kubíková, Elena Mihalovičová, Silvia Obrcianová, Erika Urbanová a Mária Vyšňanová sa zhodli v odhodlaní vyčistiť okolie zdravotného strediska aj v budúcom roku.

-mm-

Šachový talent v našej obci

Na prvý pohľad skromné dievča, v skutočnosti obrovský šachový talent, ktorý reprezentuje nielen našu obec, ale dokonca aj krajinu - taká je desaťročná Emma Miklášová.

Aký bol začiatok tvojej „šachovej cesty“? Kto a kedy ťa priviedol k šachu?

Šach ma naučil hrať môj ujo pred dvomi rokmi, lebo sa mi veľmi zapáčila šachovnica. Potom som začala chodiť do šachového krúžku. Šachisti začínajú približne od piatich rokov, takže som mala čo doháňať.

Kedy si začala naplno trénovať? Ako často, kde a kto ťa trénuje?

Neviem presne, kedy som začala fakt trénovať, ale bolo to asi pred 1 a pol rokom na Majstrovstvách Slovenska v Sliači. Odvtedy trénujem v CVČ pod hlavičkou Liptovskej šachovej školy. Prvým mojim trénerom bola p. Dáška Pastorková, ktorá trénuje najmladšie deti v klube, neskôr ma trénoval p. Juraj Ivan a momentálne sa mi venuje asi najlepší mládežnícky tréner na Slovensku p. Peter Paleček. Na tréningy chodím 2x do týždňa, pondelky na gymnázium, kde trénujem so stredoškólakmi a piatky chodím do CVČ, okrem toho doma pravidelne riešim diagramy, rozoberám s trénerom partie, ktoré som odohrala. Pred MS som začala trénovať aj individuálne cez skype.

Turnaj družstiev v maďarskom meste Berekfürdő

Aké sú tvoje najväčšie doterajšie úspechy v národnom aj medzinárodnom meradle?

Tento rok som sa stala majsterkou Slovenska dievčat

Finále seriálu Talent - 1. miesto dievčatá do 11 rokov

do 10. rokov v klasickom šachu, zvíťazila som aj na MSR v rapid /rýchlom/ šachu dievčat a získali sme s klubom zlato aj v družstvách mladších žiakov. Zúčastnila som sa na turnaji V4, kde som skončila 3. . Podarilo sa mi vyhrať aj celoslovenské finále seriálu turnajov Grand Prix v kategórii dievčat do 11 rokov. V lete som hrala na ME v Prahe, nebola som veľmi spokojná s výkonom, uhrala som 2 výhry, 3 prehry a 4 remízy, no na tomto medzinárodnom turnaji bola obrovská konkurencia, hlavne ruských hráčov, túto skúsenosť dúfam zúročím na novembrových MS. Z turnaja v Poľsku som si tiež odniesla zlato.

Na ktorý zápas si najradšej spomínaš, resp. ktorý zápas z doteraz absolvovaných považuješ za najvýznamnejší?

Každý zápas je dôležitý, no 1. zápas na tohtoročných Majstrovstvách Slovenska bol dosť rozhodujúci, hrala som totiž s mojou najväčšou súperkou Dominikou Ferkovou, ktorá bola 8. na MS a je to zároveň moja dobrá kamarátka. Táto výhra ma naštartovala natoľko, že som na týchto majstrovstvách už neprehrala, uhrala som 6 výhier a 2 remízy. Za druhú najdôležitejšiu považujem partiu s Rudolfom Diviakom / 56- ročným trénerom a predsedom rady Slovenského šachového zväzu/, ktorú som vyhrala v Banskej Štiavnici.

Kto ťa najčastejšie sprevádza na šachových súťažiach a turnajoch?

Najčastejšie je to ocko, niekedy spolu aj s maminou, starý otec a samozrejme tréner.

Čo ťa čaká v pestrom šachovom živote v najbližšom období?

Vrátila som sa z turnaja družstiev v Maďarsku, v novembri sa chystám na Majstrovstvá sveta do Slovenska, a okrem toho budem hrať 3., 4., a 5. ligu, takže voľné víkendy ma nečakajú :D

Aké sú tvoje šachové méty alebo kam by si sa až chcela v rámci šachu dostať?

V prvom rade by som určite chcela obhájiť tohtoročné tituly, bude to náročné, lebo postupujem do staršej kategórie dievčat do 12 rokov. A určite by som chcela čo najlepšie reprezentovať Slovensko na MS v Maribore.

Prajeme Ti veľa ďalších úspechov, ktoré si určite zaslúžiš, a samé vydarené ťahy!

-pripravila PhDr. Bc. Mariana Magerčiaková, PhD.-

S Duškom (starým otcom) na Majstrovstvách Európy- Praha 2012

Enviro L'UBEL'A - červený kohút

V rámci pravidelnej rubriky EnviroLubel'a si dovoľujeme prísť s témou, ktorú sme našim čitateľom už v minulom čísle prisľúbili. Témou sa stáva OHENĽ - ale to nie len v teoretickej, ale najmä v praktickej rovine. Pozrieme sa lepšie na problematiku pálenia bioodpadu /trávy, vňate, konárov z ovocných stromov a pod./, ako aj na tému kúrenia, ktorá je v dnešnej dobe mimoriadne aktuálna - pretože vykurovací sezóna je nemalou finančnou záťažou pre rodinné rozpočty. V rámci príslovia: „ohneň je dobrý sluha, ale zlý pán“ si v nasledujúcich riadkoch nájdeme priestor pre tento tak potrebný, ale tiež nebezpečný živel.

Oheň v záhrade a na poli - otázka dediny...

Najprv si povedzme, aká je situácia v našej, ale aj v iných obciach nielen Liptova, ale dá sa povedať, že celého Slovenska. Je verejným tajomstvom, že biologický odpad, či už zostrihané konáre zo stromov, kríkov, vňat zo zeleniny a podobné, nielen prírodné nepotrebné „haraburdy“ končia v plameňoch na záhradách či poliach. Miestne samosprávy - obce či mestá sa svojimi nariadeniami snažia pálenie odpadov regulovať, pravdou však ostáva, že zákony hovoria jasne: **Spalovanie suchého listia, drobných konárikov a ostatného odpadu zo záhrad a domácností, je zakázané /o pálení trávy ani hovoriť nemusíme/**. Zákaz upravujú tieto zákony: Zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov, Zákon NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, Zákon č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) v znení neskorších predpisov. **Tento zákaz je však v praxi realizovaný asi tak ako predvolebné sľuby politikov**. Nečudo preto, že sa stretávame s mnohými problémami, kedy sa občania neraz sťažujú na nepríjemný a štiplavý dym od suseda. Ako máte možnosť vidieť, sú v práve, na druhej strane však dobre vieme, že odpad zo záhrady je spálením odstránený natrvalo a hlavne rýchlo.

Čo teraz?

Riešenie ani zďaleka nie je jednoduché - hoci zákon hovorí o striktnom zákaze, vieme, že to nie je v praxi tak, preto si dovoľíme ponúknuť pár rád pre občanov, ktoré by mohli pomôcť pri rozumnom nakladaní s odpadmi. V prvom rade: **čo nemusíme spáliť - nepálme!** Máme množstvo spôsobov ako odpad zlikvidovať (hnojiská-kompostoviská, kontajnery, alternatívne spôsoby spracovania odpadu).

Naším prístupom môžeme chrániť prírodu, naše okolie a v neposlednom rade aj samého seba! **Ale ak sa predsa len rozhodnete konať v rozpore so zákonom, najdôležitejšou zásadou je bezpečnosť**. Veď niekedy stačí iskra a pohroma je na svete /napr. vyhorenie Krásnej Hôrky, požiare v Chorvátsku či v Španielsku/. Myslime na to, že oheň je nebezpečný, aj keď ho strážime. Keď nad ním stratíme kontrolu býva už neskoro. **Nesmieme zabúdať ani na základnú slušnosť**. K nej patrí aj načasovanie pálenia odpadu /najlepšie mimo dobu, kedy sa ľudia zdržujú vo svojich záhradách/. Zároveň ak vieme, že susedka práve vyvesila bielizeň, tak je maximálne vhodné sa s ňou o svojom zámere porozprávať. V rámci slušného občianskeho spolunažívania je práve správna komunikácia s okolím dôležitým faktorom, ktorý pomáha riešiť problémy. Veríme, že naše rady nie sú len bezduchým výstrelom do vetra, ale budú vhodne premietnuté do praktického života.

Kúrenie alebo peniaze von komínom

Napriek mnohým výdobytkom modernej techniky väčšinu našich domácností, s výnimkou elektriny, stále vyhrieva niekoľko tisíc rokov starý objav - oheň. **Ako palivo sa zvyčajne používajú prírodné suroviny- drevo, fosílna palivá /uhlie, plyn/** - v Lubeli akurát tak rajský plyn. V dnešnej dobe však existuje množstvo alternatívnych palív, akými sú drevo štiepané, brikety či peletky. Populárne je aj vykurovanie biomasou - plynmi a surovinami z rozkladajúceho sa odpadu - považované za jeden z najekologickejších spôsobov vyhrievania domovov. Dokonca prichádza do módy aj kúrenie slamou- prirodzene upravenou alebo lisovanou do takej podoby, aby to bolo efektívne, aj napriek tomu toto kúrenie si vyžaduje veľké priestory na uskladnenie paliva a prirodzene aj časté čistenie komína. Avšak v obciach Liptova, ale prakticky celého Slovenska - Lubel'a nie je výnimkou- sa stretávame s jedným zásadným problémom. **Sadze z komína, resp. čierny a štiplavý dym spôsobený nedokonalým spaľovaním palivovej hmoty** - či už je ňou drevo alebo uhlie. Vo vykurovacej sezóne tento dym a sadze, okrem zmeny farby snehu z bielej na sivočiernu, spôsobujú nepríjemné kašľanie a v neposlednom radne nepôsobia dobre na životné prostredie (podmieňujú tvorbu kyslých dažďov alebo zvyšujú množstvo oxidu uhoľnatého v atmosfére). Ďalším faktom zostáva, že na tvorbu toho dymu sa spotrebuje množstvo energie, ktorá mohla slúžiť pre vykúrenie vášho domova. **Je preto v záujme každého, aby sa naučil tvorbe takéhoto dymu predchádzať**. Ako? Tak, ako bolo povedané dym vzniká z nedokonalého spaľovania paliva. Okrem iného to značí aj to, že oheň nemá dostatok kyslíka, ktorý prirodzene na horenie potrebuje. Nejdeme vás tu otravovať zbytočnými chemickými rovnicami o horenie. **Na to, aby sme predišli vzniku takéhoto dymu, je v prvom rade potrebné zabezpečiť prisun vzduchu (teda kyslíka) k ohňu, či už otvorením spodných dvierok pece, spodného vetráka alebo zapnutím ventilátora, či pootvorením hlavných dvierok** - prirodzene, aby ste nevyúdili seba. Nasypať haldu uhlia na dobre nerozhorený oheň či slabú pahrebu je prakticky to isté. Uhlie totiž zamedzí priechodu vzduchu a opäť nastáva nedokonalé spaľovanie, a až po určitom čase prehoriť tak, že vzduch sa dostáva priamo k pahrebe. Tým pádom sa tvorí spomínaný dym a uhlie má tiež prirodzene nižšiu výhrevnosť. Pre rozumné kúrenie je potrebné vytvoriť dobrú pahrebu s dostatočným prívodom vzduchu. **Takto peniaze, ktoré ste dali do paliva nevyletia von komínom ale budú tiecť rúrami do vašich radiátorov**. V dnešnej dobe je internet plný rád, ako správne kúriť a nie je problém nájsť si spôsob, ktorý by bol šetrný, tak k životnému prostrediu, ako aj k vašej peňaženke.

Oheň a život

Na záver by sme chceli pripomenúť našim čitateľom príslovie: „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán!“ Obozretnosť pri každej manipulácii s ohňom je nesmierne dôležitá v každom okamihu. **Niekedy stačí totiž chvíľka a tento živel si môže zobrať aj to najcennejšie, čo máte - váš život a životy vašich blízkych**. Lebo majetok nahonobíte, ale skazené zdravie či vyhasnutý život len tak niekto nevráti. **Majme úctu pred plameňom a nezanedbávajme bezpečnosť!**

V novembri si spomíname na zosnulých

V novembri si katolícka cirkev pripomína dva významné sviatky: 1. novembra je to *slávnosť Všetkých svätých*. Cirkev už po stáročia spája s touto slávnosťou nádej na vzkriesenie. Mnohí chápeme smrť ako koniec, no v skutočnosti je to pokračovanie jednej etapy, začiatok nového, nepoznaného života. Pôvodný zmysel vychádzal zo vzkriesenia Krista a s udelením blaženosti všetkým, ktorí v neho verili. Tí, čo uverili a šírili jeho učenie ďalej, dokázali niečo, čo nik iný pred nimi, a preto boli vyhlásení svojimi činmi a skutkami za svätých. Preto je tento deň venovaný Všetkým svätým.

Začiatky slávania sviatku nás vedú až do 4. storočia po Kristovi. Svätý Efrém Sýrsky (306-373) a sv. Ján Zlatoústý (354-407) už poznali sviatok všetkých svätých mučeníkov, ktorý sa slávil 13. mája, prípadne na prvú nedeľu po Turíciach. Ešte aj v dnešnom gréckom kalendári sa táto nedeľa volá *Nedeľa svätých*.

Slávnosť Všetkých svätých sa prvýkrát slávila v Ríme 13. mája 609, keď pápež Bonifác IV. prebral od cisára Fokasa pohanský chrám všetkých bohov, tzv. Pantheon a zasvätil ho Preblahoslavenej Panne Márii a všetkým mučeníkom.

Pápež Gregor III. (731-741) zmenil slávenie Všetkých svätých z 13. mája na 1. novembra, keď v Bazilike sv. Petra slávnostne posvätil kaplnku k úcte všetkých svätých. V 8. storočí sa začal sviatok sláviť v Írsku, potom v Anglicku. Pápež Gregor IV. (827-844) rozšíril sviatok na celú cirkev, kedy si veriaci začali pripomínať aj svätých, ktorí nemajú miesto v kalendári, alebo nie sú oficiálne vyhlásení za svätých.

Ludovo nazývané „dušičky“ sú spomienkou na všetkých verných zosnulých. Túto spomienku zaviedol svätý opát Odilo z Cluny v roku 998 a vplyvom clunyjských mníchov sa táto spomienka rozšírila v priebehu 11. storočia. V Ríme, Mekke kresťanského života, hlavnom meste viery, ju prijali v 14. storočí.

Odvtedy si každý rok otvárame srdcia a spomienky smerujú k tým, ktorí nám boli najbližší a opustili nás na našej pozemskej ceste. Chýbajú nám tu, no s vierou tušíme a vieme, že cesta, ktorú tu mali prejsť prešli a pokračujú v jej ďalšej forme. Okrem toho, že si ich nosíme v našich srdciach, sú stále súčasťou nás, veríme, že sa k ich podstate opäť raz navrátíme.

-jm-

POVEDZME TO PO L'UBEĽSKY

Keruvat' - šoférovať
Klébeš - druh lepidla (stavebné)
Kľavý - nešikovný
Kľknúť - buchnúť, udrieť
Kofa - pomenovanie ženy
Kochababa - zemiakové placky
Kokorúdy, kotkorúdy - vysoká tráva, burina
Koliba, kolibina - podpera z dreva na sušenie sena
Komanduvat' - rozkazovať
Konča - na konci (napr. konča záhrady- na konci záhrady)
Kopu, kopa - veľa
Košťal, košťal - kosť
Košťuvat' - ochutnávať (alebo aj vo význame stáť - t. j. cena napr. nejakého tovaru)

Kotrba - hlava
Kredenec, kredenc - kuchynská linka
Krpec - malý (napr. človek)
Ksicht - tvár
Kukat' - pozeráť
Kulaša - jedlo zo zemiakov a múky
Kuntúra - kultúra, kultúrny dom
Kuracience - výkaly sliepok
Kurieny - kuríny
Kýbel, kýbeľ - vedro
Kycnúť, kyckať - omylom niečo rozliať (napr. niečo kašovité na odev)
Kydat' - vyhadzovať hnoj (aj vo význame nadávať na niekoho)

-mm-

Divadelníci pozývajú...

Lubeľské ochotnícke divadlo Kolomana Ondreja Urbana k Vám opäť prichádza s novou divadelnou hrou. Na nasledujúcu sezónu 2013 ansábel siahol po komédii Čudné popoludnie doktora Hvezdoňa Burkeho od Ladislava Smočka s citeľným pôsobením Júliusa Satinského. Celú inscenáciu pre potreby súboru upravil Peter G. Hrbatý pod názvom

Doktor Hvezdoň Burke - prapodivný deň.

Hra situovaná do 80. rokov 20. storočia divákovi ukáže, čo všetko je človek schopný urobiť pre vlastné pohodlie a blaho. Premiéra divadelnej hry bude už tradične večer na Prvý sviatok vianočný 25.12.2012 v KD Lubeľa.

POČÚVAJTE, AKO ŽIJE LIPTOV

L'radio

106,4 LIPTOV

www.lradio.sk

NAŠE ZDRAVIE

Fajčenie škodí zdraviu

...všetkým veľmi dobre známa veta a napriek tomu stále veľa ľudí podceňuje škodlivosť fajčenia na organizmus. Každoročne predčasne umierajú na celom svete približne 4 milióny ľudí na následky chorôb spojených s fajčením. Na Slovensku umiera na následky fajčenia skoro každý piaty človek, čo je viac ako desaťtisíc úmrtí ročne! Vedecké poznatky posledných rokov jednoznačne dokazujú, že fajčenie poškodzuje zdravie človeka a spôsobuje mnohé vážne až smrteľné ochorenia, pracovnú neschopnosť a invaliditu (približne 30% všetkých nádorových ochorení je viac alebo menej v priamej súvislosti s chronickým vdychovaním tabakového dymu!). Bolo dokázané, že tabakový dym škodí v každom veku. Deti rodičov fajčiarov trpia častejšie chorobami dýchacích ciest než deti nefajčiarov, a deti, ktoré fajčia, nimi trpia častejšie než tie, ktoré nefajčia.

Medzi ochorenia, na vzniku ktorých sa podieľa tabakový (cigaretový) dym, patria:

- Srdcovocievne ochorenia: vysoký krvný tlak, ischemická choroba srdca (infarkt myokardu), ischemická choroba dolných končatín, arterioskleróza mozgových ciev,
- Vredová choroba žalúdka a dvanástnika, zápaly pankreasu, poškodenia pažeráka a ústnej dutiny,
- Cukrovka,
- Sivý zákal,
- Osteoporóza (rednutie kostí),
- Neplodnosť,
- Vyššie riziko komplikácií počas tehotenstva: potraty, predčasné pôrody, mimomaternicové tehotenstvá,
- Zápaly pľúc,
- Chronická obštrukčná choroba pľúc,

- Rakovina pľúc,
- Rakovina hrubého čreva a konečníka,
- Rakovina hrtana,
- Rakovina pažeráka a žalúdka,
- Rakovina pankreasu,
- Rakovina obličiek,
- Rakovina prsníka,
- Rakovina krčka alebo tela maternice,
- Rakovina močového mechúra,
- Poruchy menštruačného cyklu, skorší nástup menopauzy (prechodu),
- Poruchy potencie u mužov a ďalšie.

Zaujímavá je aj súvislosť vzniku rakoviny pľúc s vekom fajčiara a dĺžkou trvania fajčenia. Dôležitý je vek v období začiatku fajčenia. Čím mladšia je daná osoba v období, kedy začne fajčiť, tým väčšie je riziko vzniku rakoviny. Bolo zistené, že fajčenie medzi 13. a 19. rokom veku spôsobuje trvalé genetické zmeny v pľúcach a tým nezvratne zvyšuje riziko rakoviny pľúc, a to aj vtedy, keď daná osoba prestane fajčiť. Úmrtnosti sa zvyšujú zhruba priamo úmerne dĺžke trvania fajčenia: zdvojnásobenie trvania doby fajčenia z 10 na 20 rokov zvyšuje pri nemeňnej dennej spotrebe cigariet počet nových prípadov rakoviny pľúc 16-krát. Obsah dechtu v cigaretách je rovnako dôležitý, ale nie toľko ako počet vyfajčených cigariet alebo trvanie fajčenia.

Čo obsahuje cigaretový (tabakový) dym?

Cigaretový dym obsahuje asi 4000 chemických látok a zlúčenín, z ktorých asi 100 je považovaných za karcinogény (t. j. činiteľ, ktorý spôsobuje rakovinu). Tabakový dym obsahuje decht - to je základ takzvanej prachovej fázy. Sem patrí nikotín, benzén, pyrén. Takzvanú plynovú fázu dymu tvoria látky ako oxid uhoľnatý, čpavok, formaldehyd, kyanovodík. Oxid uhoľnatý má ešte jednu nepríjemnú vlastnosť - viaže sa na krvné farbivo (hemoglobín) a tým zaberá miesto pre kyslík. Následkom toho je zhoršené okysličovanie krvi a tým aj buniek a tkanív organizmu fajčiara.

Medzi **tri najdôležitejšie zložky** obsiahnuté v cigaretovom dyme patria:

Nikotín - látka rastlinného pôvodu pôsobiaca na centrálny nervový systém. Je to tá zložka cigaretového dymu, ktorá vyvoláva príjemné pocity z fajčenia, a práve pre ňu fajčiar vyhľadáva cigaretu. Jeho vplyv na vznik nádorových ochorení sa nepreukázal, má však vplyv na srdcovocievny systém - zvyšuje tlak krvi a urýchľuje látkovú výmenu, a tak kladie na srdce zvýšené nároky. Najvýznamnejšia vlastnosť nikotínu je tá, že je príčinou závislosti na tabaku, pre ktorú je také ťažké, ba v niektorých prípadoch až takmer nemožné prestať fajčiť. Z tejto skutočnosti vychádzajú výrobcovia nikotínových žuvačiek a náplastí (tzv. náhradná nikotínová liečba) používaných počas odvykania: dodávajú organizmu určité množstvo nikotínu (toto množstvo sa v priebehu liečby postupne znižuje), čím zmierňujú abstinenčné príznaky a fajčiari sa ľahšie zbavujú závislosti.

Dechty - zmes viacerých látok, ktoré majú silný rakovinotvorný účinok. Okrem toho poškodzujú výstelku tepien, čím vyvolávajú arteriosklerózu.

Oxid uhoľnatý - jedovatý plyn, ktorý znižuje schopnosť krvi prenášať kyslík, čo vyvoláva a zhoršuje srdcovocievne ochorenia a môže narúšať vývin plodu počas tehotenstva.

Pozor na pasívne fajčenie

Fajčenie postihuje aj zdravie nefajčiarov, ktorí sú vystavení opakovanému pobytu v zafajčenom prostredí- ide o tzv. pasívne fajčenie (nedobrovoľné vdychovanie tabakového dymu). Vplyv pasívneho fajčenia závisí od koncentrácie dymu a dĺžky pobytu v zafajčenom prostredí. Podľa odhadov na Slovensku ročne umiera na následky pasívneho fajčenia viac ako 1700 ľudí. Zvlášť nebezpečné je pasívne fajčenie u detí. Na Slovensku je takmer polovica detí vystavených aspoň raz za týždeň pasívnemu fajčeniu vo svojich domovoch. Pritom neexistuje takzvaná bezpečná koncentrácia dymu, ktorá by nemala škodlivý vplyv na detský organizmus. Deti fajčiarov častejšie trpia zápalmi dýchacích ciest a stredného ucha, mávajú častejšie astmu a bol dokázaný aj vplyv pasívneho fajčenia na vznik leukémie u detí a iných onkologických ochorení. Fajčiarov aj nefajčiarov treba na škodlivosť pasívneho fajčenia neustále upozorňovať. Zákazy fajčenia vo verejných priestoroch majú význam najmä z hľadiska ochrany nefajčiarov, preto je namieste propagovať dodržiavanie Zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov.

Fajčenie a tehotenstvo

Veľkou hrozbou fajčenia ženy počas tehotenstva je vplyv tabakového dymu na vývin plodu a na dieťa. Fajčenie tehotných žien zvyšuje riziko náhleho úmrtia novorodencov až trojnásobne. Fajčiacim matkám hrozí takmer päťnásobne vyššie riziko oproti nefajčiarkam, že o svoje dieťa prídu v dôsledku syndrómu náhleho úmrtia dojčťa. Fajčenie matky (aj pasívne) má za následok nižšiu pôrodnú hmotnosť dieťaťa priemerne o 200 g a častejšie sa vyskytuje zaostávanie vo vývine a výskyt vrodených anomálií. Tehotným fajčiarkam hrozia častejšie predčasné pôrody, potraty, mimomaternicové tehotenstvá, poškodenie placenty, vyššia novorodenecká úmrtnosť. Fajčenie u matky môže mať na svedomí aj zhoršenie pľúcnych funkcií dieťaťa, zápaly horných a dolných dýchacích ciest so sklonom ku vzniku astmy. Fajčenie a gravidita- to je veľmi nešťastná a nebezpečná kombinácia.

Prevenencia fajčenia

Preventívne opatrenia v súvislosti s fajčením vychádzajú zo zásady, že účinnejšie je návyku fajčenia predísť (zabrániť), ako si od fajčenia v neskorších rokoch odvykať. Za rozhodujúce obdobie pre vznik fajčenia a upevnenia fajčiarskeho návyku sa považuje vek medzi 13. až 20. rokom. Z tohto dôvodu je nevyhnutné výchovné pôsobenie zamerať predovšetkým na žiakov a študentov, aby nezačali fajčiť. Vzorom musia byť rodičia, učitelia, vychovávatelia a zdravotnícki pracovníci. Jediným účinným riešením je fajčiarska abstinencia. Do prevencie fajčenia môžeme zaradiť 3 základné úlohy:

- odnaučiť fajčiarov fajčiť,
- neohrozovať nefajčiarov tzv. pasívnym fajčením,
- pomôcť nefajčiarom (predovšetkým deťom a mládeži), aby sa z nich nestali fajčiari.

10. dôvodov, prečo prestať fajčiť:

1. Znížite riziko rakoviny.
2. Znížite riziko srdcového infarktu.
3. Ušetríte minimálne 800 € za 1 rok, ak fajčíte jednu škatulku cigariet denne.
4. Redukujete možné riziko neplodnosti.
5. Redukujete riziko astmy a zápalu priedušiek u pasívnych fajčiarov vo vašom okolí, napríklad aj u vašich detí a tiež nebudete pre ne príkladom pre fajčenie.
6. Spomalíte proces starnutia a tvorenia nepekných vrások.
7. Nebudete už konečne pod vplyvom závislosti od fajčenia.
8. Taktiež zbavíte svoj organizmus mnohých jedovatých látok.
9. Opäť budete ľahšie dýchať pri stúpaní po schodoch, v práci či každodennej činnosti doma alebo vonku.
10. Zanechaním fajčenia sa budete cítiť šťastnejší a hlavne opäť zdravší.

(zdroj: <http://www.bioharmonia.sk>)

Motivácia pre fajčiarov k nefajčeniu:

Dofajčite poslednú cigaretu, povedzte STOP pre fajčenie a už po 20 minútach sa budete cítiť lepšie:

Po 20 minútach: Krvný tlak, pulz, ako aj teplota rúk a nôh sa vrátia k normálu.

Po 8 hodinách: Hladina oxidu uhoľnatého v krvi klesne k normálu, vráti sa normálna hladina kyslíka.

Po 24 hodinách: Znižuje sa pravdepodobnosť infarktu myokardu.

Po 48 hodinách: Nervové zakončenia opäť začínajú rásť, zlepšuje sa chuť a čuch, lepšie sa chodí.

Po 2 týždňoch: zlepšuje sa krvný obeh, funkcie pľúc sa zlepšia o 30%.

Po 1- 9 mesiacoch: ustúpi kašeľ, únava, dýchavičnosť, uvoľnia sa dutiny, v pľúcach opäť začnú rásť riasy, ktoré znížia riziko infekcie a vyčistia pľúca.

Po 10 rokoch: po ukončení fajčenia je riziko rakoviny u fajčiarov a nefajčiarov približne rovnaké.

Ak sa chceme úspešne a v plnej miere podieľať na boji o vlastné zdravie, lepšie je nikdy nezačať fajčiť. Ak sme sa stali už fajčiarmi, musíme si čím skôr uvedomiť zhubné pôsobenie škodlivín tabaku na zdravie a pevne sa rozhodnúť, že fajčenie chceme skutočne zanechať.

(zdroj: <http://www.bioharmonia.sk>)

Dobrovoľní darcovia krvi, ktorí v roku 2011 darovali najcennejšiu tekutinu za Miestny spolok Slovenského Červeného kríža v Ľubeli:

Feketík Peter, Ľubľa 235
 Feketíková Eva, Ľubľa 235
 Grečner Radovan, Ľubľa 512
 Grečnerová Lucia, Ľubľa 512
 Hrbatý Peter Gustáv, Ľubľa 509
 Húlek Matej, Ľubľa 95
 Janičina Peter, Ľubľa 473
 Jaško Juraj, Ľubľa 510
 Jaško Martin, Ľubľa 510
 Jurigová Petra, Ľubľa 235
 Juris Jozef, Ľubľa 223
 Jurisová Eliška, Ľubľa 223
 Jurisová Eliška ml., Ľubľa 363
 Jurisová Petra, Ľubľa 223
 Košťálová Ingrid, Ľubľa 378
 Kubín Stanislav, Ľubľa 108
 Kubo Michal, Ľubľa 491
 Magerčiak Mojmír, Ľubľa 524
 Oravec Marek, Ľubľa 535
 Oško Ján, Ľubľa 438
 Repaský Pavol, Ľubľa 278
 Šivková Katarína, Ľubľa 291
 Šroba Štefan, Ľubľa 424
 Švec Alino, Ľubľa 244
 Švedová Mariana, Ľubľa 356
 Tomčík Peter, Svätý Kríž 261

**Ján Bubniak
 PRED BÁSŇOU**

Nemôžeš prejsť básňou.

Nemôžeš nájsť jej pokoru.
 Nemôžeš nájsť to ticho,
 keď kľačiacim si mníchom,
 pred svetom zatvárajúc závoru.

Sedíš a čakáš.
 Na Báseň.
 Prichádza ticho ťažké ako z olova.

Potom zbrieždi sa.

A ty!
 Ďakuješ básni,
 za verše a za slová.

Zbierka básní J. Bubniaka

Veľmi milou udalosťou vo vzťahu k našej obci je vydanie básnickej zbierky „Verše zo šuplíka“, ktorú napísal a zároveň vydal náš spoluobčan Ján Bubniak. Ako sám autor hovorí: „Hoci bola vydaná v tomto roku, bola písaná viac rokov a postupne. Básne vznikali najmä za bezsenných nocí, keď spánok nie a nie prísť, keď človek stojí na križovatkách problémov a rozhodnutí, najmä pracovných, uvedomujúc si zodpovednosť za seba, za svojich blízkych, za pracovníkov svojich firiem (je ich okolo 300) a ich rodín... Proste vznikali vtedy, keď som hľadal najsprávnejšie riešenie. Pretože ak človek v živote urobí zlé rozhodnutie, tak sa to väčšinou, aj keď si to veľmi želá, nedá vrátiť, nedá sa to ako nejakú čiaru vygumovať a nakresliť ju nanovo... Mne pomohla báseň. Pomohla mi pozerat' sa na problémy obyčajnými očami a s pokorou“.

Zbierka krátkych lyrických básní je dostupná v kníhkupectvách a čo je zaujímavé, výťažok z jej predaja je určený na liečbu detí s onkologickými ochoreniami.

-mm-

Chov oviec v Ľubeli

Prostredníctvom rozhovoru Vám chceme priblížiť život mladého človeka, ktorý sa venuje v poslednom období povolaniu, ktoré na Slovensku už málokto chce robiť, a už vôbec nie mladí ľudia. Ing. Štefan Rojček – mladý človek, venuje sa, ako on hovorí, tomuto koníčku, od roku 2004. Tým koníčkom je salaš.

Samozrejme, že mali strach, že si urobím dlhy. môjho presvedčenia. A presvedčil som ich.

Ako si sa dostal k rozhodnutiu založiť si salaš a chovať ovce? Už moji starí rodičia hospodárili, mali polia, chovali ovce. Ja som sa ako malý chlapec stále motal okolo nich. Veľmi ma zaujímala a aj bavila práca na poli, práca okolo zvierat. Vlastne aj moji rodičia pracovali v poľnohospodárstve. A ako funguje salaš a chov oviec? Často som chodil, keď som pracoval ešte celkom v inom odbore, k pánovi Červeňovi, ktorý už vtedy salaš mal. Samozrejme, že som zbieral skúsenosti aj po okolitých salašoch. Teraz som rád, že už môžem poradiť aj ja.

Takže skúsenosti boli, ale ako to bolo s podporou v rodine? Boli nadšení tvojím nápadom?

Joj, kdeže! Moji rodičia veľmi dobre vedeli, aká je to drina pracovať v poľnohospodárskom sektore. Odhovárali ma. Mal som to premyslené a pomaly som ich presvedčal o správnosti pokr. na ďalšej strane >>

Poznám tvojich rodičov, naozaj sú to veľmi pracovití ľudia. Určite Ti pomáhajú..

Bez ich pomoci si to neviem ani predstaviť. Pomáhajú ako sa dá, sme zohratý tím.

A čo priateľka, máte asi spoločné záujmy:)

Ale kdeže. Robí všetku papierovú robotu, ktorej je čoraz viac. Vypisovanie rôznych tlačív pre rôzne inštitúcie, vyúčtovanie dotácií a okrem toho sa stará, aby zamestnanci mali teplú stravu. Takže nám aj varí.

Kedy a s koľkými ovcami si začal, koľko máš zamestnancov?

Začal som v roku 2004 s 11 ovcami. Teraz mám na zimu 130 a od jari do jesene je v salaši 350 oviec. No, so zamestnancami je to čoraz ťažšie. Mladí takú robotu robiť nebudú. Veď na salaši som 24 hodín, sviatky, piatky. Pracujú dôchodcovia. Mal som dvoch a to až z Oravy. Je veľmi ťažko získať zodpovedných ľudí k takejto práci. Je veľa nezamestnaných, ktorých by som aj rád zamestnal, ale...

Veľmi pochvalne sa vyjadrujú ľudia o syrových výrobkoch, ktoré ponúkate a o čistom prostredí, v akom sa výrobky vyrábajú.

Na čisté prostredie si veľmi potrpím. Preto vyrábame výrobky v rodičovskom dome a nie na salaši. Každý deň po dojení zvážam mlieko domov, kde na výrobu syrov mám postavenú a schválenú mliečnicu. Moja činnosť je zameraná na výrobu ovčieho hrudkového syra, ktorého prevažnú časť odovzdávam do bryndziarne v Turčianskych Tepliciach. Ostatné výrobky vyrábam pre majiteľov oviec a na drobný predaj z dvora. Nezobral by som si na svedomie zdravie ľudí a navyše minimálne 2x do mesiaca predkladám vzorky z mlieka a syra ku kontrole na Štátny veterinárny ústav v Dolnom Kubíne a následne výsledky predložených vzoriek komisárom z RVPS (Regionálna veterinárna a potravinová správa), ktorí vykonávajú kontroly u mňa na salaši. Sám musím byť spokojný s tým, čo a ako to robím. Spracovávať mlieko niekde v blate na salaši, to by som nemohol. A som rád, že sú ľudia spokojní.

Ako hodnotíš sezónu 2012? Všade sa hovorí o kríze.

Ak by som mal túto prácu robiť len pre peniaze, tak poviem, že som mal zostať radšej v armáde. Vedia to posúdiť len tí, ktorí okolo poľnohospodárstva pracujú. Ešte teraz mám doma vlnu, ktorú nemá kto vykupovať, alebo sa vykupuje za smiešnu sumu. Napríklad za strihanie jednej ovce zaplatím strihačovi leuro a za 1 kg vlny dostanem 0,40 eura. Pre lepšiu orientáciu jedna ovca mi dá 1,5 kg vlny. V súčasnosti žijú chovatelia oviec z predaja jahniat pred Veľkou nocou, z predaja výrobkov, prípadne zo štátnej pomoci (dotácie). Medzi chovateľmi sa hovorí, kto nič nechová, nič mu nezdochne, to hovorí za všetko s úhynom sa musí rátať tak ako aj s inými problémami ktoré prinesie daný rok. Či je to počasie, dravá zver alebo ľudský faktor. Ale nestážujem sa.

Určite mnohých zaujíma, či máš skončenú poľnohospodársku školu?

Ha ha ha (smiech). Po skončení ZŠ som nastúpil na drevársku školu do Liptovského Hrádku, potom som navštevoval vysokú vojenskú školu a skončil som ako inžinier ekonómie.

23. 12. 2010 som odišiel z armády. Práca v kancelárii nebola pre mňa. Táto práca ma naplňa, robím ju rád. Mám okolo seba ľudí, ktorí mi pomáhajú. Bez mojej rodiny a priateľky by to bolo oveľa ťažšie.

Kedy oddychuješ a čo tvoje záujmy? Už som Ťa dávno nevidela ísť do telocvične(:

Oddychujeme v novembri a decembri, keď je roboty pomenej. Potom prídu prebdené noci očakávania príchodu na svet nových jahniat. Musíme ich vychovať tak, aby mali jatočnú hmotnosť dva týždne pred Veľkou nocou a boli odvezené do Talianska. V sezóne často cítim deficit spánku, som rád, keď spím v noci aspoň 4 hodiny.

Na záujmy už nie je toľko času, ale chlapcom zo stolno - tenisového klubu som sľúbil, že sa už prídem pozrieť.

-rozhovor pripravila Mgr. Mlynarčíková Jana, pri spracovaní pomohla aj Števkova priateľka Michaela Rendeková-

Stolnotenisová sezóna 2012/2013

So začiatkom nového školského roka sa už tradične začala aj príprava hráčov Obecného stolnotenisového klubu Lubeľa na nový súťažný ročník 2012/13. Po prvých, trochu rozpačitých začiatkoch naberali tréningy na intenzite s cieľom zabezpečiť kvalitnú fyzickú aj hernú prípravu do nastávajúcej sezóny. V nej budú náš klub a obec reprezentovať tri družstvá. V 5. lige, čo je najvyššia spoločná súťaž okresov Liptovský Mikuláš a Ružomberok, budú účinkovať družstvá „A“ a „B“, v 6. lige okresu Liptovský Mikuláš bude účinkovať družstvo „C“. Oproti minulým sezónam sme z dôvodov pracovnej vyťaženia alebo dlhodobej absencie niektorých hráčov museli pristúpiť k redukcii družstiev zo 4 na 3, čo však neznamená, že by všetci hráči nemali možnosť nastúpiť do súťažných zápasov. Práve naopak, z vyššie uvedených dôvodov bude potrebná maximálna spolupráca a ochota všetkých hráčov zabezpečiť si svoj osobný a aj pracovný čas tak, aby všetky družstvá dôstojne reprezentovali náš klub a v neposlednom rade aj obec. Majstrovské zápasy sa vo všetkých súťažiach začínajú už 29.9.2012, pričom naše družstvá odohrajú svoje domáce zápasy vždy v sobotu o 17.00 hod. v telocvični ZŠ s MŠ Lubeľa. Na všetky zápasy je samozrejme vstup voľný a veľmi radi na nich privítame všetkých, ktorí si chcú pozrieť účinkovanie našich družstiev. Do začiatku súťaží ešte pracujeme na sprevádzkovaní časti spírch v telocvični, aby bolo umožnené hráčom osprchovať sa po tréningoch a majstrovských zápasoch. Táto možnosť tu v minulosti nebola z dôvodu ich nefunkčnosti, pričom ich opravou zvýšime štandard našich hracích podmienok. Taktiež chceme doplniť jednu šatňu o vešiaky, aby sme zvýšili kapacitu pre prezliekanie nielen pre nás, ale aj pre žiakov či iných športovcov, ktorí využívajú telocvičňu. Na záver chcem popriať všetkým hráčom maximálnu mieru úspešných výsledkov, ktoré pomôžu tomu-ktorému družstvu k čo najlepšiemu umiestneniu a celému klubu k úspešnej sezóne.

-Bc. Ján Oško, predseda OSTK Lubeľa-

U žiakov sa prebúda záujem o futbal

Žiacky futbal v našej obci znova začína ožívať, o čom svedčí aj fakt, že v súčasnosti žiaci hrajú v dvoch súťažiach- okresnú II.B triedu a Kormanov pohár. O tom, aká je situácia v žiackom futbalovom kolektíve nám viac prezradil **Vladimír Tholt**, tréner futbalových družstiev žiakov.

Ako si sa dostal k trénovaniu žiackeho futbalu a prečo?

K trénovaniu som sa dostal pred ôsmymi rokmi kvôli môjmu staršiemu synovi, lebo chcel hrať v Lubeľi a bál sa sám chodiť. Bolo to cez zimu a deti trénovali Janka Mlynarčíková a Ajo Suchý, chcel som im v tom pomôcť a tak som sa im prihovril. A odvtedy už trénujem osem rokov.

Dospelí majú často problém nadviazať kontakt s mladými, akým spôsobom priťahuješ deti do svojich žiackych tímov?

Základ bol vytvorený už spomínanou Jankou Mlynarčíkovou a chlapci si navzájom porozprávajú v škole o futbale a tréningoch, tak sa postupne prihlasujú. Ale aj rodičia sa osobne prídu informovať a prihlásiť svoje deti.

V akých súťažiach pôsobíte?

Hráme teraz Kormanov pohár, ale aj II. B triedu žiaci. Na tréningy chodia žiaci v počte približne 25. Registračiek je tiež, ako sa vraví neúrekom- okolo 35.

Takže dobrý základ pre futbal do budúceho obdobia?

Ak to bude takto pokračovať, tak si myslím, že áno.

Pri pôsobení vo vzájomných zápasoch na úrovni okresu sú dôležité tréningy. Ako často trénujete?

Utorky a piatky od 16:00 hod. do 18:00 hod.. Okrem toho sa hrajú zápasy štvrtky a nedele. Aj tu by som chcel rodičov poprosiť, keby chceli trochu pomôcť a prísť povzbudiť svoje deti.

Väčšinou sa vraví, že "mužstvo Lubele hralo" atď. Žiacky futbal sa však musí nazývať družstvo, lebo som videl na tréningu aj nejaké dievčatá...

Dievčatá sú dobré, máme skoro najlepšiu strelkyňu Luciu Droppovú, Dúbravcom dala tri góly. Ale aj Anička Strmenská je výborná futbalistka.

Máte nejakých žiakov a dorastencov aj na hostovaní?
V Liptovskom Mikuláši máme Norberta Ferleťáka a Tomáša Šmiguru, v Bešeňovej Mateja Chudobu a Dávida Lovicha, v Ružomberku je môj syn Vladko Tholt. V Palúdzkej pôsobí Peter Oško a Patrik Vrbenský, v Dúbrave Michal Benčo, Vladimír Pačan, Jakub Repa a Marek Ondrejch.

Súkromná otázka- čo ťa naplňa na práci v žiackom futbale?

Robím to aj kvôli mladšiemu synovi, lebo už párkrát som sa chcel na to „vykašľať“. Ale zasa keď vidím, ako dobre sa uchytili všetci moji odchovanci v iných kluboch, mám z toho dobrý pocit a tiež ma poteší, keď sa mi na ulici prihovoria moji bývalí „hráčikovia“. Napríklad v A mužstve je Jakub Kúkol, ktorému sa tam dobre darí. A preto ma táto práca naplňa.

Aký je vekový rozdiel medzi najmladším a najstarším hráčom?

Najmladší má 7 rokov a najstarší 14 rokov.

Proces trénovania je dost' podstatná záležitosť, lebo od toho sa odvíja okrem iného aj chuť žiakov hrať futbal. Aký je tvoj postup pri tréningu?

Na začiatok sú to tri „kolečká“ s loptou, potom strečing, „narážacky“ pomedzi kužele, aby sa zdokonalili vo vedení lopty, lebo ťažko sa trénuje, keď sú spolu 15-roční a 7-roční. A ťažko je aj samému trénovať, keby sme boli aspoň dvaja, tak by sa to rozdelilo a viac by sa potrénovalo, teda kvalitnejšie. Ale chcem vyzdvihnúť zasa Vlada Hrica a otca Lucii Droppovej, oni sa snažia v rámci možností pomôcť.

Čo by si chcel odkázať fanúšikom Lubele?

Aby chodili aspoň niekedy na žiacke zápasy a aj na zápasy A družstva, ktoré treba podporiť. A aj cez 2% dane. Vravím, podporiť mužstvo a nielen doma sedieť a v nedeľu prísť, nadávať, pričom nevedia, koľko práce sa za tým skrýva. Veď si treba všimnúť ako štyria ľudia Adam Šimo, Jozef Urban, Vladimír Škvarka a Miloš Gejdoš doslova naháňajú hráčov na každý zápas, aby prišli hrať.

S poslednou odpoveďou sa musím len stotožniť a v mene redakčnej rady Lubeľských novín zaželať veľa športových úspechov všetkým družstvám Obecného futbalového klubu.

-pripravil Ing. Erik Gemzický, PhD.-

UDALOSTI... ...nedávno minulé

Stolný tenis - TOP 12 piatej ligy

Dňa 21.04.2012 sa v telocvični ZŠ Lubeľa uskutočnilo podujatie TOP 12 - 5.ligy Liptova, ktoré dalo definitívnu bodku sa stolnotenisovou sezónou 2011/12. Turnaja, ktorý z poverenia OSTZ Liptovský Mikuláš zorganizoval Obecný stolnotenisový klub Lubeľa, sa zúčastnilo 11 z 12 pozvaných hráčov, ktorí dosiahli v tejto súťaži v sezóne 2011/12 najvyššiu úspešnosť.

Na podujatí sa zúčastnili nasledovní hráči :

Dušan Darmoš, Vladimír Pančík (Gymkor Ružomberok), Peter Pecho, Milan Hrnčiar (OŠK Bešeňová), Patrik Kováč, Jozef Jánovčík (Vitalit Liptovský Hrádok), Lubomír Tužinský (ŠKST Ružomberok), Vladislav Lukášik, Boris Jakubovič (ŠK-ST Liptovský Mikuláš), Ivan Zúbek (TJ Smrečany Žiar) a Róbert Haluška (Belan Biely Potok).

Hralo sa systémom každý s každým, čo bolo náročné hlavne po fyzickej stránke, nakoľko

každý hráč odohral 10 zápasov v krátkom slede. Pretože sa jednalo o hráčov tej najvyššej úrovne tejto súťaže, v jednotlivých zápasoch bolo vidno plno krásnych výmen a zápasy mali vysokú športovú úroveň. Vzhľadom na vyrovnanosť jednotlivých hráčov neprekvapuje, že každý z hráčov okúsil v turnaji prehru a o celkové víťazstvo sa bojovalo do posledného kola. Trojica hráčov Darmoš, Pančík a Tužinský dosiahli zhodne po 8 víťazstiev a 2 prehry a tak o celkovom víťazovi rozhodli až ich vzájomné zápasy. Z nich vyšiel najlepšie a celkovým víťazom turnaja sa stal Vladimír Pančík, druhé miesto obsadil Lubomír Tužinský a na treťom mieste skončil Dušan Darmoš. Na ďalších miestach sa postupne umiestnili Ivan Zúbek, Róbert Haluška, Peter Pecho, Patrik Kováč, Vladislav Lukášik, Boris Jakubovič, Jozef Janovčík a Milan Hrnčiar.

Zúčastnení hráči si pochvalovali vysokú športovú úroveň podujatia ako aj jeho výbornú organizáciu, za čo patrí pochvala a poďakovanie organizátorom Obecného stolnotenisového klubu Lubeľa.

-Bc. Ján Oško, predseda OSTK Lubeľa, Ing. Branislav Oravec, predseda VV OSTZ Liptovský Mikuláš-

Mama je slovo krátkučké, milé a láskavé...

„Mama je slovo krátkučké, milé a láskavé, slovo, ktoré sa každé dieťa naučí vysloviť ako prvé. Mama- to je láska sama, prevtelená do ženy, je to láska, ktorá nás sprevádza celým životom. Je nevýslovne trpezlivá, chápaná, milá a obetavá“- aj týmito slovami sa prihovarila účastníčkam hodnotiacej schôdze Únie žien Slovenska v Lubeľi jej predsedníčka Vierka

Bubniaková, ktorá sa uskutočnila v sobotu 12. mája 2012 v predvečer Dňa matiek. Schôdzu, ktorá má v Lubeľi dlhoročnú tradíciu, v úvode pozdravili milým kultúrnym programom deti zo ZŠ s MŠ v Lubeľi, Lucia Bencúrová a Matúš Hrnčiar. Potom už nasledoval príhovor predsedníčky Vierky

Bubniakovej ukončený hudobnou „bodkou“ v podaní M. Hrnčiara. Schôdza pokračovala oficiálnou časťou, ktorá pozostávala zo zhodnotenia činnosti organizácie za rok 2011, návrhu plánu práce na rok 2012 a informácií o stave pokladne organizácie k 31.12.2011. Prítomných pozdravili aj hostia- starosta obce PhDr. Milan Kubík a MUDr. Elena Hrbčová, ktorá zdôraznila, že nielen druhá májová nedeľa by mala byť venovaná matkám, ale matke patrí každá nedeľa v roku. Vierka Bubniaková v mene všetkých členiek organizácie zablagožela starostovi obce Milanovi Kubíkovi k jeho okrúhlemu životnému jubileu. Potom už nasledoval slávnostný prípitok, večera a príjemné posedenie. Každá matka či žena si zo schôdze odniesla kvietok, ktorý jej na znak úcty daroval starosta obce.

-mm-

Deň matiek v Materskej škole

Milá moja mamička, pobožkám Ťa na líčka...aj takto začínala jedna z básničiek, ktoré si pripravili deti z MŠ s pani učiteľkami pre maminy, ktoré druhú májovú nedeľu mali svoj sviatok-Deň matiek. Na začiatku všetkých hostí privítala pani učiteľka Nadežda Bukovinská.

pokr. na ďalšej strane >>

Potom začal samotný program užitý z básničiek, pesničiek a tanca v podaní najmenších. Každá mama a stará mama dostali kvietky od svojich detičiek, či vnúchat.....a takto sme si, keď aj v utorok podvečer, pripomenuli lásku všetkých matiek.

-Marika Nováková-

Deň detí s Ozbrojenými silami SR

2. júna Miestny odbor Matice slovenskej Lubeľa pripravil deťom z Lubele, Dúbravy a Liptovských Klačian zájazd do Palárikova na podujatie Deň detí s ozbrojenými silami SR. Organizátorky pani Anna

Karelová, Janka Morongová a Adriana Kubíková určite pripravlia zájazd aj na budúci rok, a to do Svidníka, kde bude 16.ročník tohto výnimočného podujatia, pretože je našou povinnosťou poskytnúť deťom poznanie histórie národa, slovenskej armády a tiež jej technickej výzbroje a akčnosti.

-Mgr. Anna Karelová-

"Oltáriky" aj v našej farnosti

Deň 6. 6. 2012 nebol v tomto roku v našej obci len výročím vylodenia v Normandii. V tento deň totiž v miestnej kaplnke sv. Barbory bola odslúžená bohoslužba s platnosťou na sviatok Najsvätejšie Kristovo telo a krv, ktorý tento krát pripadol na 7. 6. 2012. Bohoslužba bola odslúžená pánom farárom z Trnovca, ale ani to nie je dôvodom, prečo upútala našu pozornosť. V našej obci totiž, z iniciatívy miestneho pána farára L. Čurilu, bola po približne 40 rokoch obnovená tradícia stavania tzv. oltárikov. O ich prípravu sa postarali miestny občania pod bedlivou kontrolou pani kostolníčky. Veríme, že ľudovo nazývané oltáriky spojené s procesiou s monštranciou prinesú veriacim resp. všetkým občanom našej obce, nie len obnovenie tradície, ale aj duchovného aspektu života.

-pgh-

MDD v Materskej škole

Medzinárodný deň detí je sviatok detí, ktorý sa oslavuje vo viac ako 21 krajinách. Prečo práve 1. jún bol vybraný ako MDD nie je úplne jasné. Na Slovensku má tradíciu od roku 1952. A tak aj členky organizácií v Lubeľi poňali tento sviatok po svojom, a každoročne prídu medzi škôlkárov do Materskej školy v Lubeľi. Tento rok sa

po prvý krát k nim pripojili aj členovia Lubeľského ochotníckeho divadla K.O. Urbana v Lubeľi v zastúpení Mariky Novákovej a Alenky Nemcovej. Na nás už pred vchodom do škôlky čakali členky Únie žien Slovenska Magda Oravcová a Gabika Kanderová. Ako nám povedala pani učiteľka Nadežda Bukovinská, detičky sa od rána na tety tešili. Tento sviatok bol, akoby

dňom otvorených dverí v M.Š.. Našli sme tam členky Červeného kríža Silviu Kubíkovú, Majku Húlekovú a Vierku Kubíkovú. Detičky mali pre nás pripravený program, kde sa predstavili, spievali a recitovali. Chalani sa nezapreli a využili aj svoje šibalské, ale milé kúsky. Do tohto príjemne naladeného dňa vstúpili aj členky Jednoty dôchodcov, Marta Turčiaková a Margita Čižmáriková. Deťom sa zakúpili hračky a sladkosti, z ktorých mali nesmiernu radosť a ihneď všetko vyskúšali. Možno na budúci rok pribudne ďalšia organizácia, ktorá bude chcieť pomôcť M.Š. a potešiť detičky.

-Marika Nováková-

Tábor Kalokagatia aj tento rok

V dňoch 9.7. -13.7.2012 sa pod záštitou MO MS v Lubeľi uskutočnil 2.ročník denného detského letného tábora Kalokagatia - harmónia tela, rozumu a charakteru. Myšlienka tábora bola napĺňaná denným pobytom detí na plavárni v Liptovskom Mikuláši. Program následne pokračoval návštevou kultúrnych inštitúcií. Kreslenie na chodník a film o svojej činnosti pripravil Dom Matice Slovenskej. V GPMB sa deti venovali bábkovej rozprávke a vlastnej výtvarnej tvorbe. Múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva priblížilo slovami lektora biotópy Slovenska a veľký záujem bol o expozíciu zvierat a vtákov. V Centre Kolomana Sokola výsledky tvorivej dielne, výroby hodvábných šatiek, sprevádzali prejavy uznania a obdivu nad krásnymi tvarmi a farbami hotových diel. Zaujímavá bola prehliadka súkromnej galérie pána Jána Nemca v Palúdzke, ktorý deťom pútavo porozprával o svojich dielach, v ktorých zhmotnil fragmenty svojho života.

pokr. na ďalšej strane >>

Myšlienka tábora bola aj v naplnení inklúzie, spojenia a vzájomného pochopenia sa intaktných detí a detí s hendikepom. Vyhodnotenie a ukončenie pekného týždňa prebehlo v záhradkárskej osade v Lubeli, kde na deti čakal chutný guláš a odmeny. Poďakovanie patrí všetkým spoluorganizátorom a sponzorom, zamestnancom

inštitúcií v meste za príjemnú atmosféru a za spoluprácu pri naplnení cieľa detského tábora.

-Mgr. Anna Karelová-

Centrálne oslavy zvrchovanosti SR v obci Ľubel'a

Vatra zvrchovanosti sa už stala v Ľubeli tradíciou. Už po piatykrát bola zapálená 21. júla 2012 pri príležitosti 20. výročia vyhlásenia deklarácie Slovenskej národnej rady o zvrchovanosti Slovenskej republiky v rámci celonárodných osláv, ktoré organizovala SNS. Program začal o 19. hodine

Liptovskom Mikuláši Milana Stromku, tajomníka Miestneho odboru Matice slovenskej v Ľubeli Petra G. Hrbatého a poslanca VÚC Jána Blcháča. Súčasťou nielen tejto časti boli aj národne ladené piesne v podaní členov miestneho

oficiálnou časťou, ktorú viedol hlavný organizátor podujatia - podpredseda Okresnej rady SNS v Liptovskom Mikuláši Erik Gemzický a postupne požiadal prítomných pozvaných hostí o slávnostné príhovory, a to podpredsedu Slovenskej národnej strany Rafaela Rafaja, predsedu Krajskej rady SNS v Žiline Milana Friča, predsedu Okresnej rady SNS v Liptovskom Mikuláši Rudolfa Urbanoviča, riaditeľa Domu Matice slovenskej v

spevokolu. Po ukončení bloku príhovorov sa prítomní hostia aj občania nielen našej obce presunuli zo záhrady MO SZZ k vatre, ktorá bola opäť výsledkom niekoľkohodinového snaženia partie chlapov z Ľubele a okolitých obcí, ako aj podpory Spoločenstva bývalých urbárikov v Ľubeli. Tóny slovenskej hymny, zapálenie 5 metrov vysokej vatry a následne stúpajúce plamene umocňovali spomienku prítomných na vzácny okamih zvrchovanosti našej vlasti. Ku skvelej atmosfére prispel aj pozdrav Miroslava Tomu z lietadla vytvárajúceho trikolóru vo vzdušnom priestore nad vatrou. Svetlo vatry robilo spoločnosť všetkým, ktorí aj napriek nie celkom priaznivému počasiu zotrvali v priestoroch ovocinárskej záhrady do neskorých nočných hodín. O príjemnú atmosféru posedenia pri hudbe sa postarali členovia Miestneho odboru Matice slovenskej a Ľubel'ského ochotníckeho divadla. Rafael Rafaj odovzdal prítomným pamätný list vydaný predsedom SNS Jánom Slotom špeciálne k 20. výročiu vyhlásenia Deklarácie o zvrchovanosti Slovenskej republiky.

Podpredseda SNS Rafael Rafaj v príhovore zdôraznil význam každodennej zvrchovanosti v živote národa aj človeka. Kriticky sa však vyslovil k trendu globalizácie a integrácie, ktoré dusia zvrchovanosť národných štátov. Odmietol predstavy eurobyrokratov z Bruselu, ale aj iných štátnikov, vrátane slovenských, ktorí si myslia, že samobytnosť, identita, sebaurčenie, zvrchovanosť národa a vôbec samotná existencia národných štátov sú vraj prežitkami a prekážkami k integrácii. Erik Gemzický, ktorý organizovanie vatier zvrchovanosti v našej obci začal, sa k celej akcii vyjadril: „Som rád, že Vatra zvrchovanosti, ktorá v Ľubeli zahorela už piatykrát, mala teraz, pri 20. výročí Vyhlásenia Deklarácie o zvrchovanosti SR, charakter centrálnych osláv. Je to bezpochyby aj akási vďaka za prácu, ktorá sa za ostatných 5 rokov okolo pripomenutia spomínaného výročia v našej obci urobila. Za to patrí vďaka celej partii ľudí - starostovi obce, miestnym matičiarom, Spoločenstvu bývalých urbárikov, chlapom, ktorí dva dni pripravujú a potom stavajú vatru, Ľubel'skému spevokolu, technikom Ľubel'ského divadla a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli a v rámci možností pomáhajú. Verím, že aj na budúci rok sa pri vatre, ktorá by nás mala aj myšlienkovito spájať, opäť stretneme a spoločne si pripomenieme bezpochyby dôležitý medzník našej slovenskej histórie.“

-mm-

Lubela ožila divadelným festivalom

Lubel'skí ochotníci zorganizovali 4. ročník Lubelafestu. Pre divákov bolo pripravených šesť divadelných predstavení. O smiech a zábavu nebola núdza. Nezabudlo sa ani na oslavu 90. výročia založenia súboru.

Lubel'ské ochotnícke divadlo K.O. Urbana v spolupráci s obcou Lubela pripravilo pre priaznivcov divadla už 4. ročník čoraz populárnejšieho Lubelafestu. 3. a 4. augusta bola pre divákov pripravená pestrá paleta divadelných predstavení. So svojimi výtvormi sa predstavilo spolu päť divadelných súborov a nechýbalo ani predstavenie detí zo ZŠ s MŠ v Lubeli. O účastníkov festivalu sa starali členovia Lubel'ského ochotníckeho divadla (LOD). „Rozdelili sa úlohy a každý vedel, čo sa od neho očakáva. Mali sme veľa hostí, o ktorých sme sa museli postarať. Varili sme guláš, ktorý mal na starosti skvelý tím žien a ony sa na tieto dni stali kuchárkami. Niektoré divadlá boli ubytované v priestoroch ZŠ v Lubeli,“ hovorí o organizácii festivalu predsedníčka LOD, Marika Nováková.

Cez kamenný chodník až k železnici

Prvý deň festivalu sa, samozrejme, začal slávnostným zahájením, na ktorom boli prítomní zástupcovia súborov a aj starosta obce Lubela. Po úvodných slovách

moderátora Erika Gemzického, priblížila predsedníčka LOD Marika Nováková divákovi históriu a súčasnosť ochotníckeho divadla v Lubeli. Potom už nasledoval prípitok a oficiálne otvorenie Lubelafestu 2012 starostom obce, Milanom Kubíkom. Piatkový divadelný večer tiež možno nazvať Urbánkovským, keďže sa divákovi predstavili až dve hry z pera Ferka Urbánka. Najskôr to boli členovia Divadla Bobrovec s predstavením Kamenný chodník a hneď po nich Ochotnícke divadlo z Likavky s komédiou Už sú všetci v jednom vreci. Prvý deň Lubelafestu ukončili členovia LOD. Tí si pre divákov pripravili inscenáciu Fajka, žena a britva, ktorú na motív Václava Vránu napísal Peter Gustáv Hrbatý. Hra je situovaná do obdobia prvej československej republiky. Príbeh železničiara Alfréda /Erik Gemzický/, jeho priateľa Richarda

/Peter G. Hrbatý/ so snúbenicou Irčou /Lucia Kanderová/ a krajinského radcu Krta /Ladislav Hollý/ je divokou ukážkou bláznivého života na železničnej trati. Svoj herecký debut tu zažil nový člen v kolektíve Lubel'ských ochotníkov, Ladislav Hollý. Úlohy šepkárky sa zodpovedne zmocnila ďalšia nová členka divadla, Dagmar Oravcová a o ozvučenie a osvetlenie sa postaral Šimon Kander. Hra bola nacvičená pod režisérskou taktovkou Petera Gustáva Hrbatého a vďaka nečakane veľkému diváckemu úspechu sa jej repríza konala hneď v druhý deň festivalu.

Začalo to pri rozprávke a skončilo Jááánošíííkom

Aj v druhý deň Lubelafestu bol pre návštevníkov pripravený bohatý program. Samozrejme, že organizátori nemohli zabudnúť ani na tých najmenších. O 18tej hodine boli pripravené detské vystúpenia. Začali deti z materskej školy s pásmom Mravec podnikavec a po nich pokračovali žiaci základnej školy s rozprávkou O rybárovi a zlatej rybke. Žiakov viedli pri ich prvých krokoch na doskách, ktoré znamenajú svet členky LOD Marika Nováková a Alena Nemcová. Do západoslovenskej dedinky Častá mohli nazrieť diváci vďaka hre Lebo je tu dobre, s ktorou sa predstavilo Divadlo na kolene Častá. A prečo si autor a zároveň aj režisér predstavenia Martin Ješko vybral ako námet práve túto obec? No predsa preto, lebo je tam dobre. Okrem spomínanej reprízy inscenácie Fajka, žena a britva, sa na javisko ešte postavili herci z Hriňovského ochotníckeho divadla. Posledný deň festivalu zaklincovali hrou od Stanislava Štepku, Jááánošííík. Svojimi, takmer profesionálnymi hereckými výkonmi si zaslúžili neutíchajúci potlesk Lubel'ského publika.

Čože je to deväťdesiatka

Vznik divadelného súboru v Lubeli nie je upresnený. V obci prevládajú dve verzie, a to rok 1922 a 1923. Jedno je však úplne isté, prvé predstavenie bolo odohrané v júni 1923. A tak sa organizátori Lubelafestu 2012 rozhodli, že festival spoja aj s oslavou 90. výročia založenia Lubel'ského ochotníckeho divadla K. O. Urbana. V sobotu 4. augusta boli na spoločné posedenie pozvaní všetci tí, ktorí sa zaslúžili o udržiavanie divadelnej tradície v Lubeli. Spomínalo sa na časy minulé a samozrejme, že sa nezabudlo ani na tých, ktorí sa už na nás pozerajú z divadelného neba.

Zazvonil zvonec a Lubelafestu 2012 bol koniec

Štepkov Jááánošííík uzavrel dvojdný maratón divadelných predstavení. Na záver ešte moderátor, Erik Gemzický spolu s Marikou Novákovou poďakoval všetkým sponzorom, predstaviteľom zúčastnených divadelných súborov, obci Lubela, členom Lubel'ského ochotníckeho divadla K. O. Urbana a v prvom rade divákovi, bez ktorých by takéto podujatie nemalo zmysel. „Končí sa Lubelafest 2012, nech žije Lubelafest 2013!“ Tak zneli záverečné slová starostu obce, Milana Kubíka. Na otázku či je predsedníčka LOD, Marika Nováková s priebehom tohtoročného Lubelafestu spokojná a či majú podujatia tohto typu zmysel, odpovedá: „Keď prídu za vami ľudia a povedia, že je to jedna z najlepších akcií v obci a má to úroveň, tak to hovorí za všetko. V hľadisku sme mali divákov od malých detí až po staršie ročníky.“

-Lucia Kanderová-

O Ľubel'skom guláši a country zábave

Šikovné ženy sú požehnaním pre domácnosť o čo však viacej pre celú obec. Dňa 11. 8. 2012 Únia žien v Ľubeli v spolupráci s obcou Ľubela usporiadala už IV. ročník Súťaže vo varení gulášu o putovnú varechu starostu obce. Ohníky sa pod kotlami rozohoreli už o 13:00 a prakticky za 4 hodiny sa už porota mohla pustiť do hodnotenia.

Mužstvá + Žensvá = Družstvá

Svoje kulinárske schopnosti prišli predviesť kuchári z blízka aj ďaleka. Obec Ľubela reprezentovalo dokonca niekoľko družstiev z jej aktívnych organizácií. Boli to obratné ženy a odvážni muži Miestneho odboru Matice slovenskej v Ľubeli, organizátorky z Únie žien Slovenska v Ľubeli, ansambel Ľubel'ského ochotníckeho divadla Kolomana Ondreja Urbana, bojovní hráči Obecného stolnotenisového klubu Ľubela, nechýbali ani varešky miestneho Turistického oddielu TuristClub Ľubela. Ani iní občania našej obce nezostali o hanbe do súťaže sa zapojilo aj družstvo Šport baru, či rodiny Glončáková a Ošková /minuloročný víťazi/. Z cezpoľných do našej obce zavítali páni súťažiaci z Miestneho odboru Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši, či družstvo Obecného úradu Liptovské Kľačany.

Vítazná „polievka“

V hrncoch to vrelo rovnako, ako aj medzi súťažiacimi. Ovzduším sa šírili sladkasté,

korenisté, vábivé vône od výmyslu sveta. Neľahká úloha stála pred skupinou porotcov. Vybrať ten najlepší guláš, ktorého vlastnosti ako: konzistencia, farba, vôňa, ale najmä chuť-tvrdosť mäsa, stav zemiakov, či iné, mohli byť vzorom pre ostatné guláše. Po rozhodovaní a sčítaní bodov sa definitívnym

regulérnym víťazom stala /podľa názoru väčšiny nie len súťažiacich/ „držková polievka“, ktorú varilo družstvo

Obecného úradu Liptovské Kľačany. No väčšina poroty /4 zo 7/ a pár odvážlivcov nazvalo daný produkt gulášom- nakoľko však nebol podaný nijaký protest počas prípravy, ostatní súťažiaci museli verdikt poroty prijať. Z postrehov zúčastnených, by však určite bolo vhodné zo strany usporiadateľov prehodnotiť niektoré pravidlá súťaže. My však srdečne blahoželáme víťazom, a porazeným prajeme veľa do budúcnosti úspechov v kulinárskom umení.

Slabšia chvíľka počasia - silné stretnutia so známymi

Aj keď v pravom zmysle slova nemôžeme hovoriť o víťazoch a porazených, lebo všetci účastníci prežili nádherne, aj keď mierne upršané popoludnie v spoločnosti dobrých ľudí a známych, s ktorými si mohli poklebetiť, či vymeniť kuchárske skúsenosti. Veď stretnúť pár dlho nevidených priateľov, to poteší každého. Dážď možno pár ľudí odradil, no celková atmosféra určite stála za všetko úsilie organizátorov. Sprievodné podujatia boli taktiež milým spríjemnením času variacim. Išlo o súťaž v držaní piva, či tombolu. Veríme, že tradícia vo varení gulášu v Ľubeli nezapadne prachom a pevne sa tešíme na ďalší ročník súťaže a dúfame, že počasie si vyberie slabšiu chvíľku inokedy.

Country Večer

Deň však ešte neskončil a občania našej obce sa mohli tešiť na podujatie, ktoré pre nich zorganizoval Ján Urban. Tohto roku totiž Šport bar oslavoval 10. jubileum od otvorenia svojich dvier a oslava narodenín Šport baru sa niesla v

štýle country. Napriek nepriazni počasia, ktoré prinútilo presunúť organizátora akciu do Kultúrneho domu, môžeme hovoriť o jej mimoriadnom úspechu. Kultúrny dom totižto nie len že praskal vo švíkoch, ale kapela Country steps dokázala rozprúdiť zábavu, aká sa v Ľubeli vidí možno len na Štefana. Jedným z organizátorov štefanskej MegaShow je tiež Ján Urban a teda táto oslava bola naozaj hodná mena svojho usporiadateľa. Či už ste krepčili, sedeli pri stole alebo kysli doma, v každom prípade nevídané rozmery udalosti budú v rezonovať v spomienkach zúčastnených ešte dlho po jej skončení. Slová sú preto zbytočné, bolo treba zažiť...

Viackov - nová tradícia, staré spomienky

zásadný význam vo formovaní nášho národa do budúcnosti. Pretože práve náš „holubičí“ národ ukázal, že svoju slobodu a svoje práva si dokáže a aj bude brániť. Opustiť pohodlie domova chcelo veľkú odvahu a ani na tú nesmieme zabúdať.

Výstup, ktorý dnes zblížil ľudí rovnako, ako si kedysi boli blízki tí, čo bok po boku odchádzali do lesov. Našťastie okolnosti dnes sú priaznivejšie. Aj keď nežijeme v ideálnom

štáte na ideálnom svete, nemusíme siahať po zbrani, nemusíme bojovať. Mnohé krajiny to šťastie nemajú, ďakujeme preto, či už Bohu, alebo akejkolvek vyššej sile, že pohroma menom vojna, za ktorú je zodpovedný výlučne človek, nás nesužuje. No vedzme, že keby naša krajina potrebuje pomoc, tak my synovia a dcéry tých, čo za krajinu položili životy, máme morálnu povinnosť vstať a brániť našu vlasť, aby aj naše deti mohli žiť tak, ako my - v mieri.

My pevne veríme, že Miestny odbor Matice slovenskej v Lubeli nezabudne na udalosti, ktoré k histórii našej obci patria. Taktiež akejkolvek inej organizácii v obci, či už organizovanie, alebo participovanie na podobnej spomienkovej akcii slúži ku cti. Sme radi, že výstup nezapadol prachom a dúfame, že sa o rok opäť stretneme na úpäť Viackova.

-pgh-

Záhradkári oslavovali

V nedeľu 12. augusta sa na chate ovocinárov v Lubeli konala slávnostná schôdza pri príležitosti životných jubileí. Schôdzu otvoril predseda SZZ pán Miloš Hrbatý, ktorý vyzdvihol prácu v organizácii. Každý človek je dôležitý a práce na záhrade je vždy veľa a preto si musíme pomáhať, aby sme udržali túto organizáciu aj pre našich mladších nástupcov, zazneli jeho slová. Po krátkom príhovore sa zablahoželalo jednotlivým jubilantom - Janke Morongovej, Milošovi Hrbatému, Milanovi Sidorovi, Igorovi Švecovi a Otovi Kochláňovi. Po týchto gratuláciách nasledovalo posedenie pri speve, kde sa ovocinárskou záhradou rozliehal zvuk harmoniky a krásnych piesní. No a samozrejme nechýbal ani tanec. Táto nálada trvala do večerných hodín.

-Marika Nováková-

PRESS FOTO: 68. výročie SNP v našej obci**Členky Únie žien na potulkách**

stavby, latenská hradba a brána, stredoveká priekopa, most, dlaždené nádvorie a suterén drevenej obytnej veže. Po príjemnej prechádzke veľmi dobre padlo posedenie pri miske gulášiku.

26. augusta 2012 sa členky Únie žien Slovenska v Lubeli vybrali na potulky. Hlavným cieľom bola neďaleká archeologická lokalita Havránok, ktorá bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku v roku 1967. Príjemné, už skôr jesenné počasie ponúklo nádherný výhľad na okolité obce. So záujmom a vo veľmi dobrej atmosfére si „dievčence“ prezreli v prírode archeologické múzeum, v ktorom bol ponúknutý odborný výklad. Vstúpili na kedysi Keltmi obývané územie a na chvíľu žili ich životom, ktorého súčasťou boli a doteraz sa zachovali rekonštruované keltské

Výlet v Rajeckej Lesnej

Slovenský Betlehem v Rajskej Lesnej sa stal cieľom výletu členiek Jednoty dôchodcov v Lubeli, ku ktorým sa pridala aj MUDr. Elena Hrbčová. 8. septembra 2012 si unikátne dielo, ktoré vytvoril majster Jozef Pekara (na tomto diele začal pracovať v roku 1980), pozreli členky Čižmarová Margita, Durná Anna so synom Petkom, Guothová Olga, Humená Elena, Jašková Berta, Kanderová Anastázia, Kubíková Amália, Kubíková Otília, Moravčíková Eva, Obrcianová Silvia, Obrcianová Viera, Urbanová Erika a Vyšňanová Mária. účastníkmi plesu rôznych vekových kategórií, ktorí sa zabávali až do skorých ranných hodín.

—mm—

Bociany sa vrátili...

Bocian biely (*Ciconia ciconia*), jeden z množstva vtáčích druhov v ôkol nás. Aj keď rozpoznať a pomenovať vie väčšina z nás len niektoré vtáky, v bocianovi by sme sa určite nezmýlili. Je to druh, ktorý sa nám vryl do pamäti skôr, ako sme ho na vlastné oči uvideli. Vytvorili sme si k nemu už v detstve blízky vzťah vďaka jeho nekonfliktným, rozvážnym, múdrym a príkladným postavám v rozprávkach. Poznáme o ňom poveru, príslovia, „vďačíme mu za to, že sme sa narodili našim rodičom“, dávajú nám ho za vzor partnerského spolužitia i rodičovskej starostlivosti o potomstvo. Stal sa symbolom spolužitia človeka s prírodou. Bocian ako keby sa nám chcel za tú úctu zavďačiť, začal si stavať hniezda v našej bezprostrednej blízkosti. Jedni ho za to zbožňujú, iní preklínajú, možno preto, že nás skoro ráno budí hlasitým klepotaním zobáka.

Hniezdo

Bocian si buduje spolu so samičkou jedno z najväčších hniezd spomedzi vtákov. Väčšinu materiálu však nazbiera samček. Okrem konárikov zbiera aj handry a papiere, ktoré odhodil človek. Bocianí pár je spolu

celý život a počas prvých jarných dní sa snaží vrátiť do toho istého hniezda (v tomto roku do Lubele priletel 29. marca). Prvý prilieta samec a s dvojdným omeškaním doletí jeho vyvolená.

Samička znesie 2- 5 bielych vajčiek, veľkosťou podobné husacím, na ktorých sedia striedavo obaja rodičia. Mladé bociany nie sú schopné samé sa o seba postarať, preto patria ku krmivým mláďatám. Tieto sa liahnu s páperím na tele. Výmena páperia za perie im trvá 55- 63 dní. Mladý bocian dospieva po druhom roku života. Vtedy sa zvykne vrátiť do svojho rodiska, nájsť si partnera a založiť si hniezdo. V súboji o hniezdo zvädza boj práve s rodičovským párom.

Jedálny lístok

Na otázku, čo je potravou bociana, akosi automaticky dostaneme od kohokoľvek odpoveď, že žaby. Aj keď žaby, hlavne skokany a rosničky bocian loví, nie sú jedinou zložkou jeho potravy. Zloženie koristi, ktorou sa živí, závisí od ročných období a miesta výskytu. Na jar v potrave prevládajú žaby, no postupne, ako sa v prírode prebúdzajú život, pribúdajú v potrave aj ostatné živočíšne druhy, ako napr. slimáky, jašterice, hady a hmyz. V čase liahnutia mláďat kŕmi svoje potomstvo ľahko stráviteľnými dážďovkami, pijavicami, žubrienkami a larvami vodného hmyzu. Bocianí „jedálny lístok“ vylepšujú aj mláďatká vtákov, kurčiatka, káčatká aj malé zajačiky. S nástupom leta v potrave pribúdajú chrobáky, lúčne koníky, kobyľky a hraboše. V prostredí rybníkov a vodných plôch uprednostňuje lov ľahko dostupných malých rybiek. Za potravou lieta do okruhu približne 3 kilometre od hniezda, čo závisí od štruktúry krajiny a možností potravy v nej. V čase výchovy 4 mláďat musí rodičovský pár denne zabezpečiť aspoň 3 kg potravy.

Pohyby

Po zemi sa bociany pohybujú pomalou, akoby rozvážnou chôdzou, ktorá pôsobí dôstojne. Telo pri-tom držia vo vodorovnej polohe. Pri prenasledovaní koristi vie bocian aj utekať. Počas odpočinku za poludňajších horúčav či v noci bociany stoja na jednej nohe, hlavu si stiahnu medzi lopatky a zobák ukrývajú do peria na hrudi.

Migrácia - čas sťahovania

Už v polovici augusta sa na otvorených poliach u nás zhromažďujú a zastavujú krdle bocianov zo severozápadnej Európy, aby si ešte doplnili zásoby energie. V posledné dni augusta aj naše bociany krajinu opustia. Pripoja sa ku krdlom bocianov z hniezd v Čechách, Nemecku, Poľsku. Využívajú stúpajúce vzdušné prúdy pri Západných a Vysokých Tatrách a prelietajú predhorím Slanských vrchov juhovýchodným smerom cez Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, Turecko, Izrael, Sýriu, Jordánsko až do Afriky. Letia vo výške 2 km v dlhej línii. Rýchlosť preletu sa pohybuje od 28 do 61 km za hodinu. Vzdialenosť, ktorú denne preletia, je priemerne aj 317 km, no sú dni, kedy bociany oddychujú alebo sa presúvajú len na krátke vzdialenosti.

pokr. na ďalšej strane >>

Ochrana

Bocian biely je zákonom chránený. Patrí do kategórie veľmi ohrozených živočíchov a jeho spoločenská hodnota je cca 1659,69 €. Všetky zásahy, ktoré môžu ohroziť existenciu druhu, teda aj zásahy do hniezd, do ich bezprostredného okolia, do lovisk a podobne treba konzultovať s orgánmi štátnej ochrany prírody. Dnes o jeho ďalšom osude a bytí rozhoduje len a len človek.

Technické možnosti doby umožňujú širokej verejnosti a aj tým, ktorí hniezdo bociana v obci nemajú, sprostredkovať pozorovanie bocianov priamo prostredníctvom web kamery a internetu. Všetci záujemcovia o nahliadnutie do intímneho života bocianov si obraz nájdu v čase od priletu do odletu bocianov na internetovej stránke www.bociany.sk. Pokračovanie o Ľubel'ských bocianoch v budúcom čísle.

-Mgr. Mária Ošková-

O stromoch, lipách, vzduchu...

Mnohým z nás sa zdá naša dedina jednotvárna, nezaujímavá, rozčulujú nás rozbité cesty, vandalizmus, nepríjemný zápach. Je to reálny fakt a máme plné právo byť nespokojní. Ale kým sa tento problém vyrieši, možno treba trochu zdvihnúť hlavu, trochu sa poobzerať, vyjsť si na niektorý kopček okolo dediny a zbadáme niečo zaujímavé.

Zo zeleného reliéfu dediny zmizlo síce smrekové stromoradie okolo cintorínov, zmizli osamelo stojace smreky alebo ako sa u nás hovorí svrčiny, no dedina v celku akoby ozelenela. Živé ploty, zelené trávniky, ovocné záhrady a rozrastajúce sa stromové plochy dodávajú dedine relatívne príjemný vzhľad. Tak napríklad pri pohľade z Vrhája takmer vôbec nevidno budovy bývalých štátnych majetkov, potoky Klačianka a Črvník sú zahalené širokým pásom vrb a napríklad od Podlánu až po Poddubičky sa rozprestiera doslova pravá vrbová, najmä v lete nepriechodná džungľa. Snáď naozaj iba mačetou by sa človek presekal cez lopúchovo-žihľavové plochy premiešané s menšími aj väčšími vrbami. Takisto priestory okolo ovocinárskej záhrady a u Tajchnerov sa premenili na divoký vrbovo-chabzdový porast a darí sa tam vtákom, zveri a včelám. A trebárs predvršie pred Hôrkou, to je priam malé arborétum. Smutné vrby, borovice, brezy, javory, jasene a mnoho ďalších druhov stromov a krov sa vďaka našincom premenilo na zelený raj. Vydarila sa aj rekultivácia a zalesnenie bývalého výhonu. A to je dobre. Keď už padajú pre nás všetkých dobre viditeľné smrečiny Nízkyh Tatier, padol nám nádherný takzvaný Ľubel'ský háj s nádhernými červenými smrekmi, po Ľubel'sky májčatami, nech sa nám aspoň trochu rozzelenie naše blízke okolie a fotosyntéza nech aspoň trochu prevonia vzduch.

Pri detailnejšom pohľade na hore uvedenú zeleň vyčnievajú nad domy Ľubele niektorí veľikáni stromovej ríše. V reliéfe dediny sa nedajú nezbadat' osamelo hrdo stojace lipy. Niekoľko desiatok a z nich okolo tucta najvyšších a najviac viditeľných odoláva vetru, búrkam, ako aj ľuďom.

Charakteristické pre lipu sú srdcovité listy. Na Slovensku rastú väčšinou odrody malolistá a veľkolistá. Pre nás Slovákov a celkovo pre Slovanov je lipa poňatá ako strom slovanskej vzájomnosti. Vysádzala sa pri slávnostných príležitostiach, pri narodení dieťaťa, pri dobových zmenách ako strom symbolu, vzájomnosti, slobody. Aj u nás v Ľubeli bola v známom roku 1968 slávnostne vysadená lipka v areáli pri kultúrnom dome, vzmáhala sa, rástla do krásy, ale ako mnoho dobrých a pamätných vecí neprežila porevolučné zmeny po roku 1989. Aj tu sa potvrdila pravda z veľkej francúzskej revolúcie, že revolúcia požiera vlastné deti.

Lipy boli po „pokresťančení“ územia Slovenska často vysádzané pri kresťanských stavbách a symboloch ako sú kostoly, zvonice, kaplnky, križe a križové cesty. Tá posvätnosť lipy sa snáď odvíja ešte od čias pohanských Slovanov, ktorí lipu považovali za svoj magický strom. A nevieme, či to bola náhoda alebo úmysel trochu narušiť tú posvätnosť, keď v minulých časoch jedny z najviac spotrebovaných cigariet sa nazývali Lipa. Ale bola taká doba, keď aj ďalšie cigarety svojimi názvami ako Bystrica, Detva, Partizánky snáď nevedomky narúšali aureolu pojmov.

Ale vráťme sa do Ľubele. Je priam symbolické, že po odbočení z cesty číslo 18, nás okrem síce starého, ale pekného jabloňového stromoradia, ako prvý strom, pri prvom, momentálne zbúranom dome, víta práve malá lipka a potom ďalej javor, jedlička a zasa stará jabloň. A keby ste odbočili ešte pred týmto domom na Jarky a Pod stráne, našli by ste pri pekne udržiavanej kaplnke práve lipku. Nie už síce lipku, ale skôr lipu, lebo so svojím obvodom kmeňa skoro okolo dva a pol metra sa už ináč nazvať nedá. Rozvetvuje sa najprv na dve a následne na päť vetiev a vytvára s olistením takmer dokonalú guľovitú korunu a keď za ňou niekedy zapadá okrúhle slnko, je to naozaj nádherný úkaz. Hoci okolo tejto lipy a kaplnky už teraz málokedy prejde človek pešo, málokto sa tam prežehná, kedysi tadiaľ viedol chodník, ako sa hovorilo, cez vršky, ktorými prechádzalo pešo množstvo ľudí, či už na trhy a jarmoky do Nemeckej Ľupče, do Ružomberka a určite tam padlo aj hodne sĺz pri rozlúčkach, keď trebárs otcovia odchádzali za prácou do sveta.

Tie hore spomenuté, nad domy sa týčiace lipy si snáď pri najbližšej prechádzke po dedine nájdete sami, jednu pravdepodobne najstaršiu a najmohutnejšiu tu však spomeniem. Nachádza sa vo dvore domu č. 296, ktorý je známy ako rodný dom Jonáša Bohumila Guotha. Podľa trigonometrického merania je vysoká 27 metrov a obvod kmeňa vo výške jeden meter má 361 cm. Vo výške cca 4 metre sa rozkonáruje na dve vetvy, ktoré sami o sebe by tvorili mohutný strom. Týmito mierami sa môže hrdo zaradiť do zoznamu výnimočných líp, ktoré sa prezentujú na portáloch internetu.

Veľa by sa dalo o lipách ešte napísať- o ich mäkkom dreve, o liečivom kvete, o lipovej lyžke, o mesiaci lipieň, ako aj celkovo o ďalších stromoch v našom chotári, o päťici hrdých topoľov na ceste do Klačian a o ešte jednom pri Mlyne, o osmičke mohutných starobylých vrb s priemerami kmeňov až 80 centimetrov prakticky v strede dediny, o možno rozhádaných priateľkách boroviciach osamelo stojacich na východnej a západnej strane Vrhája., o obrovskom trnkovom kriaku v Kameničníku, o utrpení a následnom svätení Ľubel'ských maňušiek, o smutných vrbach a skrytej breze na Guľovci, ale to snáď nabudúce.

-Ing. Ján Švec-